

PRIMĂRIA
MUNICIPIULUI
PLOIEȘTI

CONSILIUL LOCAL PLOIEȘTI

CASA DE CULTURĂ
„ION LUCA CARAGIALE”
A MUNICIPIULUI PLOIEȘTI

Atitudini

Ce este cultura?

— de Marian Dragomir —

Pentru acest editorial am început de la o întrebare - Ce este cultura?

Cultura este ansamblul trăsăturilor spirituale, materiale, intelectuale și emoționale distincte ale unei societăți. Cred că este vorba despre stiluri de viață, sisteme de valori, credințe și practici. Este narațiunea în care suntem scufundați în fiecare zi la muncă și acasă sau cu prietenii în oraș pe sub măști. Este modul în care dăm sens lumii, într-o perioadă în care căutăm noi sensuri. Sunt poveștile noastre, umorul nostru, experiențele noastre colective și înțelegerea lumii noastre. Astăzi, mai ales am descoperit că niciunul dintre noi nu locuiește într-o singură cultură.

Dar cultura nu este statică. Nu o consumăm doar pasiv. Noi cream propria cultură. Așadar, avem și puterea să o schimbăm. Cultura este modul în care ne comportăm reciproc: ceea ce este „normal”, ceea ce este acceptabil. Și uneori trebuie să schimbăm asta. Când o facem, putem construi case, familii, comunități și instituții.

Deci, ce este schimbarea culturii? Schimbarea culturii este procesul de consum și de creare a produselor culturale - de la meme multimedia la hashtaguri Twitter, la emisiuni TV, la noi forme de dans la standarde acceptate de comportament, care contestă normele societale existente. Cultura se schimbă mereu; odată ce suntem conștienți de asta, putem lua măsuri pentru a o schimba în mod intenționat, în moduri pozitive. Putem alege să susținem spectacole cu clienți online. Putem alege să nu împărtășim o fotografie sau un videoclip. Ne putem asigura că ne tratăm copiii în mod egal și echitabil. Prin răspunderea personală și acțiunile de zi cu zi, putem contribui la transformarea unor valori aberante.

De ce contează? De ce să schimbăm cultura?

Nu sunt suficiente legile și politicile care promovează siguranța și egalitatea culturală? Ei bine, nu. Legile și politicile sunt critice, pot fi indicatori ai schimbării culturii, dar schimbarea culturii este cea care ne atacă inimile și mințile. S-ar putea să înțelegem că ceva nu este în regulă atunci când este ilegal, dar credem că este greșit atunci când cultura noastră nu o susține. Nu este doar un răspuns. Schimbarea culturii are loc înainte de violența domestică, înainte de hărțuirea sexuală, înainte de

comentariul plin de ură pe Facebook. Schimbarea culturii completează legile și politicile. Uneori, legile și politicile pot conduce la schimbarea normelor fără ca mușchiul cultural să le aplice. Schimbarea culturii transcende politica momentului și stabilește standardul demnității, egalității și respectului. Prin schimbarea culturii, putem găsi cu toții o modalitate de a contribui la construirea unei lumi mai sănătoase. Nu căutăm doar crize la care să răspundem; creăm în mod constant lumea în care vrem să trăim.

Deci ce pot face?

Vă propun să reflectați. Una dintre cele mai importante modalități de transformare a culturii este transformarea ei în tine. Reflectă sincer la prejudecățile tale, la cuvintele pe care le folosești și pe care o perpetuezi. Găsești modalități prin care poți lua măsuri, mari sau mici, pentru ca schimbarea să înceapă cu dumneavoastră.

Vorbește cu prietenii. Observați că prietenii spun sau fac lucruri nepotrivite? Nu vă fie teamă să vorbiți. Când o persoană spune ceva, le dă loc celorlalți să vorbească și să stabilească standardul care creează schimbarea culturii.

Alege mass-media. Susțineți produse culturale - TV, videoclipuri de pe YouTube, articole - care contestă norme rigide de gen sau rasiale, descriu violența cu atenție și complexitate, prezintă talente dincolo sau în afara sediului de la Hollywood etc.

Trei surori - Mihaela Ilie

Serviciul Român de Poezie de Dragoste

— de Silvan Apollo —

După mai mulți ani în afara jocului, iată-mă, vorba francezului, *back in business*, executând cu tact misiuni strict confidențiale, unde divulgarea de informații chiar și nesupuse rigorilor GDPR ar trăda o atitudine dezonorantă și descalificantă. Caracterul privat al conținutului acestora protejează și consfințește onoarea de bărbat îndrăgostit și care mai dă încă o șansă romantismului în februarie, Luna Iubirii – după care se anunță ploii infernale prin... mansarde.

În traducere aproximativă, am fost din nou rugat de prieteni să scriu în beneficiul lor poezii de dragoste. Măcar două strofe nevinovate, pe care aceștia, cu stângăcia aferentă, să le înmâneze – sau să le recite, vai de mine! – împreună cu un buchet de flori. Chiar în clipa în care aștern aceste cuvinte într-un Word mă gândesc cum să retușez o poezioară plătândă ca o căprioară și care rimează... îmbrățișat.

Cum nu mă lasă inima să refuz asemenea rugăminți eminamente ludice, accept, amintindu-mi de vremurile în care câteva dintre poeziile de dragoste compuse de mine erau chiar în beneficiul meu. Dacă am avut succes cu ele? Nu spun. Dacă prietenii mei au avut succes cu ele? Nu am întrebat. Cert este că principiul este unul și același: cu o floare nu se face primăvară, iar cu o poezie de dragoste nu se face... dragoste.

Dar misiunea e misiune, acceptul e accept, iar prietenii sunt prieteni. Așa că simt nevoia acută să fac pe agentul secret al Serviciului Român de Poezie de Dragoste, SRPD, și să solicit pe un ton profesional datele demografice care i se atribuie norocoasei, apoi care sunt pasiunile ei, pe urmă un amănunt crucial precum ar fi etapa de cuplu în care cei doi se află. Este foarte important să întreb și dacă ei doi se cunosc efectiv, iau în calcul toate variantele, nu pot risca să merg pe presupuneri în meseria mea, fiindcă orice metaforă poate hotărî fata sau poate hotărî... soarta.

Și cum transmiterea unei poezii este un act de comunicare, ce ai vrea să îi transmiți, amice? Care să fie ideea principală, ce mesaj să îi treacă prin suflet, să îi pună un nod în gât și să îi rămână în minte? Desigur că de fiecare dată primesc un răspuns teribil de adolescentin, dar hei!, dacă

putea al meu prieten să se exprime mai bine, din capul locului scria el poezioara și nu mai apela la mine, nu-i așa? Că nu ar avea rost să externalizeze acest proiect literar dacă l-ar putea realiza în regie proprie.

Je m'appelle Apollo. Silvan Apollo. Agent SRPD. Am o meserie plină de satisfacții dar periculoasă, însă o iubesc ca pe o brățară de aur, fiindcă prin ea realizez că de Valentine's Day și Dragobete, în luna aceasta a iubirii cel puțin, romantismul autentic și de școală veche încă mai dăinuie. Poezia încă mai are un impact, încă unește – cel puțin, asta se dorește și se speră în această tinerețe efemeră. Îmi place și pentru că spune ceva despre prietenii pe care îi am, pe care i-am păstrat... și care m-au păstrat. *Chapeau bas, messieurs!*

Mihaela Ilie

Poeme

de Amelia Stănescu

Hei, tu, care stai liniștit în scaun

care aștepți indiferent să îți treacă
timpul până când poți să pleci din
nenorocita asta de viață...
mai vrei ceva de la tine?

„În cea mai mare parte a istoriei sale (citez),
filosofia a fost plină de oameni
periculoși, înarmați cu idei periculoase”
de ce să riști?

Hei, tu, poete, sprijinit de un gând,
furat de o idee cu care ai vrea să răstorni
lumea din începuturi,
câtă răbdare îți mai trebuie să taci,
să nu deranjezi ordinea prestabilită a lumii?
ce vrei de la viață?

tăcut și blând
meditativ și trist
creierul din borcan
gândacul din cutie
briciul lui Occam
în orice sens s-ar îndrepta
roza vânturilor tale
pământul rămâne barca ta de salvare
paradoxul sorții
eroarea pariorului entuziasmat
forma ta sublimă de a-ți argumenta
neajunsul
neputința
neîmplinitul
dilema prizonierului din propria sa cușcă
să pleci? să stai?
războiul just al derutei
un oftat un strigăt încet
un amalgam prăfuit de senzații

Lasă, uită, mergi mai departe
nu mai e mult
Leviatanul îți face cu ochiul.

27 aug. 2020

Matematica fericirii după Mark Manson

Să fii fericit poate fi o aventură... interesantă
elegant decriptată de Panda Incomodul.
Ai nevoie de niște nemulțumiri și neliniști,
de o ecuație în care să introduci „premise” –

„premise este problema”.

Tu alegi întotdeauna
dacă vrei să fii un rock star
Dave Mustaine sau Pete Best.
Ai citit opuri despre Visul American?
încearcă să uiți cât mai repede!
„Respingerea îți face viața mai bună”,
după cum „eșecul este o evoluție”.
Desigur, Charles Bukovski s-a distrat de minune
Asta nu înseamnă că ai și tu aceeași șansă.
Nu încerca să duci închipuirea la limită,
să devii mai indecent decât ești
Fericirea nu este o „ecuație” simplă
și asta afli
abia după moarte...

10 sept 2020

made in china

intravenous
cu prețul exorcizării la geam
cu mâinele va fi bine
cu mine pe mine călcând dureros
kapital de păreri și senzații
fals atentat la pudoare
la centimetrul tău de fericire

mâine ne vom face testele
de adaptabilitate
a unuia la celălalt
mine la tine
până la cel mai necugetat
amănunt

și ce risipă de ieri și de azi
și ce penurie de
mâine

Ce faci când te plictisești

ții ochii închiși și visezi
te așezi pe o bancă în parc
lași apa să te plouă
lași toate amintirile să treacă
Mergi și îți cumperi pantofi
muți mobila în casă
împletești
croșetezi
îți faci un tatuaj imaginar
cauți semnificația visului pierdut
meditezi
numeri păsările de la vecini
lipsesc două, quoi.

Cronici bătrâne

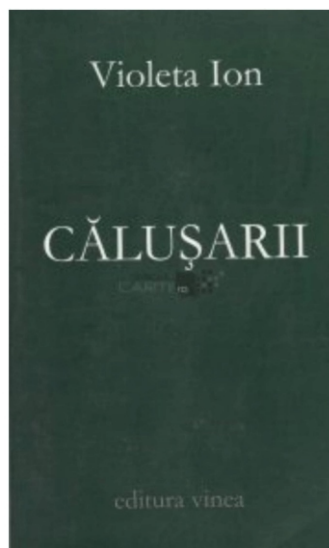
Mai bun decât sirtaki

de Felix Nicolau

Rareori au poeții o soartă fericită ca romancierii. Violeta Ion, cu **Călușarii** (Vinea, 2008), a avut chiar una lamentabilă. Un mini-roman despre care nu s-a pomenit mai nimic, ca și cum n-ar fi apărut. Volumul anterior, de poezii, **Marta**, se născuse sub o stea mult mai generoasă. Așadar, să vedem ce motive are critica să fie atât de tăcută în unele cazuri, iar în altele să se dovedească extrem de gureșă.

Călușarii e un amalgam de scurt-metraje, fără o linie epică bine precizată, însă deloc obositor. Proza este alertă, cu unghiuri ascuțite. Accentul cade pe înregistrările disparate ale realității prin simțuri. O fărâmă de behaviorism, o fărâmă de basm, alta de mizerabilism și una de ludic, adesea cinic. Economie de mijloace și bună stăpânire a tehnicii.

Un punct de plecare există, totuși: „Mă întrebam mereu ce era cu sintagma asta «Epoca de aur?»” După care se derulează minipovestirile. În **Călătoria cu personalul** sunt trecuți în revistă țărani aristocrați și inundațiile din 2005-2006. Într-ăpoi **Într-o cârciumă, la masa de biliard, într-un sat**, unde atenția naratoarei este furată de peisajul câmpenesc văzut...la televizorul suspendat într-un colț. Perspectiva este mereu aceea a unui intelectual „cu camera în mână ca un lăutar pornit să cutreiere cârciumile cu acordeonul”. Camera nu este doar aparat de surprins imagini. Pe lângă reglarea luminozității și focalizare, ea permite și înregistrarea vocilor și a zgomotelor de fond. Însă și asta e doar o fentă. Ce contează este aranjarea scenelor la montaj și, mai ales, verbele și adjectivele percutante sau învechite. „În cârciuma așezată ca un punct

luminos se sleiesc pe scaune și aruncă zarurile pe tabla de joc”. Am impresia că asist la un reportaj „holbat” despre o Românie aparent hidoasă, în realitate pitorească: „știu că am sprâncenele și genele pârlite de nesomn, cu atenția încontinuu trează să nu pierd niciun amănunt”. Urmează filmarea fabricilor și a câinilor comunitari aruncați „în lagăr”, totul dres cu o înduioșare à la Jack London: „Acolo, în adâncul pădurii am să fug și eu și poate am să găsesc alinare lipind obrazul de un bot cald. Îi voi simți mustățile lungi și dinții umezi de la răsuflarea caldă pe gât”.

Sunt și izbucniri mizerabiliste, dar nu ele dau tonul cărții. Țin mai mult de un fel de reglare a conturilor cu moda. Nu că autoarea ar fi o ipocrită pudibondă! Dar nu pricep cum face de reușește să filmeze în România fără să se împiedece prea mult de vulgaritate și prostie. Asta nu înseamnă că ochiul ei ar fi unul salonard. Nici pomeneală! Iată un exemplu de învârtoșare în linia lui Jordaens: „mâini grase cu palma lată învârtindu-se în jurul vreunui capăt de salam, degete răsfirând cordoanele de cârnați, bucăți de brânză alunecând de pe teighea în pungi mici, albe, de plastic”.

Și totuși, de la un tic nu se poate abține prozatoarea. Anume citatele din autori faimoși, venind ca un comentariu din *off*, deci nu din gura vreunui personaj. Dar de ce am vorbi despre *personaje*, când ele propriu-zis nu există? Violeta Ion, care scrie și teatru, nu a fost deloc tentată să construiască un roman standard. Diferența între ea și colegii de anturaj scriitoricesc – ca să nu aduc în discuție alunecosul concept de generație – este că, deși mulți dintre ei scriu proză, iar nu roman cu intrigă și personaje, ea nu adoptă un ton cinicogenialoid, nu mixează ieremiadele cu caterincă și, în plus, nu dă senzația că și-a scris cartea în pauza de masă, pe fugă.

Călușarii este, în cele din urmă, un reportaj personalizat despre istoria recentă a României. Înainte de Revoluție, Revoluție și post-Revoluție. Radiografii de mare finețe ale unor segmente sociale bazale. Poate abordarea este câteodată

MARIUS ALDEA

coca de boca

dacă tot vă place s-o ardeți pe coca
să vă spun povestea minerului de la mina boca
nu arsenie sfântul cel cu credința și mila
boca mormântul din care răsărea odată huila

mulți ani a tras omul nostru pe nas praf de
cărbune
și nu-și dădea nimeni seama că e spart când ieșea
în lume
pentru că după fiecare liniuță
băga ceapă ouă fierte brânză slăninuță

liniuță după liniuță nasul lui era o săniuță
cu zurgălăi negri mititei ia mai mânați măi flăcăi
hăi
câtă omenie e doamne în tine
cam câte drezine vin și pleacă din mine

cu cât intri mai mult în pământ
cu atât mai mult ești un sfânt
care a ales bezna geneza
respiri tragi praful iată asceza

și când ieși la lumină nu mai știi dacă ai înviat
sau dacă acum te-ai născut
și trebuie neapărat să te pui pe băut
își zice minerul cu praf negru drogat
când se-ntinde seara în pat

femeia știe că el moare adoarme
un tunel cu multă lumină
ar vrea ca el să îi sape în carne
ar vrea să intre în ea ca în mină

dar minerul cu praf negru drogat
a adormit a murit e de mult îngropat
în visul cu gemete și multă sudoare
în care sapă să ajungă la soare

tablou cu tânăr și bătrân

să dea norocu-n mine cum dă nils frahm în pian
îmi spun în noaptea asta deși n-am niciun plan
cum m-a adus viața până aici solo
așa o s-o duc și eu pe ea de aici încolo

vecinul de sus e pe citostatice
lună plină și muzică dată tare
da' tot îl aud cum moare
am văzut când l-au adus azi pe targă uscat iască

ce tablou frumos păcat că nu se licitează

un bătrân singur care trage să moară
și-un tânăr care trage să trăiască
da' lasă lasă lasă lasă
că ne ducem noi de pe lumea asta nebună
închidem ochii și adormim împreună

Ostatic
-
Mihaela Ilie

Mai bun decât sirtaki

Urmare din pag. 4

prea din avion, grijulie să evite tot ce ar putea fi
prea dur sau zoios. Poate că, uneori, te oprești în
timpul lecturii și te întrebi: *quo vadis?* Dar dacă
avem în vedere un pariu la nivelul stilului și al
concepției, scriitoarea l-a câștigat cu siguranță.
Scriitura se încheagă ca o pastă bine frământată,
derapările poeticești sunt rare. Nu atât o descriere
a stării de lucruri dintr-o țară tristă într-un
anumit moment istoric, cât o dezamorsare a

pitorescului și a senzaționalului printr-un stil
curat, bazat pe brevități și proprietate a
termenilor. Cu asemenea abilități, scriitoarea ar
putea să transforme Las Vegas-ul în *apa morților*
sau *locul în care nu s-a întâmplat nimic* și nimeni
nu s-ar supăra.

Și atunci? De ce tăcerea criticii, când atâtea
alte cărți imperfecte stau la temelia unor recenzii
furibunde? Eh, cum de ce? Păi trebuie să te decizi
pentru o specie literară sau alta, apoi să începi
să-ți cauți aliați. Ce, literatura e o chestie așa, pe
care o poți lăsa pe seama talentului?

Biutiful

— de Mihai Ioachimescu —

În avalanșa de filme hollywood-iene și a temelor desprinse, de multe ori, din benzile desenate, cinematografia europeană propune alta abordare mult mai analitică, mai simbolistă și mai valoroasă, bineînțeles... Am ales o producție din 2010 semnată de Alejandro Gonzales Inarritu cu un titlu care incită de la prima lecturare. Este vorba de pelicula „Biutiful” film cu mare impact în Europa, dar și în Statele Unite ale Americii. Simpla lecturare a nominalizărilor și a premiilor este una stufoasă, dar pe deplin meritată. Filmul a fost nominalizat la premiile Oscar, la două categorii și anume „Cel mai bun film străin”, și „Cel mai bun actor”. Din păcate filmul nu a câștigat niciun premiu la cea mai cosmopolită reuniune a producțiilor cinematografice... Din fericire criticii de film europeni au cântărit mult mai bine și astfel „Biutiful” a câștigat premiul Goya, iar Javier Bardem a câștigat, la Cannes, premiul pentru cel mai bun actor principal. Amintim tot la capitolul trofee și două premii ale criticii, la Phoenix și Dallas... Cum gustul criticilor nu rezonază, întotdeauna, cu cel al publicului, filmul nu a avut succes la box-office. Acest aspect nu are relevanță prea mare, atâta timp cât foarte multe filme valoroase nu au reușit să iasă pe plus. Să fie, oare, de vină subiectul filmului sau abordarea regizorului? Una dintre cauze o poate reprezenta și faptul că pelicula e realizată în limba spaniolă. Pelicula, de altfel, e filmată în Spania, dar și în Mexic.

Căutând referințe despre film, am înțeles că producția este prima realizare, în limba spaniolă, pe care o realizează Alejandro Gonzales Inarritu. Așa cum era și normal, personalitatea regizorului își pune o amprentă puternică asupra filmului. El însuși un personaj cu o viață tumultuoasă și un destin imprevizibil, abordează o temă cotidiană și nefardată a unei realități europene a zilelor noastre. Născut în Mexic, într-o familie numeroasă, regizorul abandonează școala, la vârsta de 16 ani și se angajează ca marinar. Experiența îi îmbogățește orizontul intelectual și personal și îi permite să se îndrepte către lucrurile cu adevărat profunde. Cariera cinematografică survine după experiența universitară pe care o trăiește la una dintre cele mai prestigioase universități mexicane.

Una dintre cele mai favorabile cronici cinematografice, de la „Hollywood Reporter” spunea despre pelicula „Biutiful” că este un poem excepțional despre dragoste, paternitate și sentimentul de vină... Sunt ferm convinși, totuși, că una dintre cheile filmului o reprezintă prestația magistrală a actorului principal, nimeni altul decât Javier Bardem. Recunosc, cu onestitate, că îl remarcasem în pelicula „Nu există țară pentru bătrâni” într-un rol cu totul diferit față de cel al filmului despre care vorbesc. Acolo personajul este un criminal odios, pe când aici Bardem este un tată dedicat și un om care încearcă disperat să se descurce fără a-și păta conștiința. Așa cum titra „Los Angeles”, personajul interpretat de Bardem are profunzime și e fără îndoială o prestație remarcabilă. Premiul Oscar, pentru rolul secundar din „Nu există țară pentru bătrâni” este o recunoaștere certă a valorii actorului... Voi încerca să vă spun câteva elemente care m-au impresionat fără a știrbi din plăcerea de a viziona acest film, după citirea acestei cronici. În primul rând, atmosfera sumbră a orașului Barcelona, oraș despre care am citit că este cel mai vizitat oraș european. În al doilea rând, duritatea poliției spaniole care este una proverbială. Barcelona, zugrăvită de Inarritu, este o citadelă multi etnică, o citadelă unde își încearcă șansele atât comunitatea africană (e vorba de o ceată de senegalezi) cât și comunitatea chineză (care copiază și multiplică tot ce se poate copia și multiplica). Că și poliția spaniolă este coruptă nu suntem așa mirați deoarece funcționari corupți găsim în orice sistem politic... Viața în Barcelona, într-unul din cartierele sărace, nu e diferită cu nimic față de un cartier periferic al Occidentului sau al României. Până și echipa cu care simpatizează Uxbal (jucat de Javier Bardem) este una de cartier și anume Espanyol Barcelona.

Închei această scurtă cronică cinematografică cu o mențiune specială pentru coloana sonoră. Muzica aparține compozitorului Gustavo Santaolalla care reușește să ne treacă prin toate registrele sentimentale. Dacă vă spun că în coloana sonoră este inserat și Maurice Ravel (Cu selecții din concertul în G major) cred că am spus aproape tot. Cu speranța că am reușit să vă captez interesul, nu pot decât să vă urez vizoare plăcută!

Peștera Polovragi – de la credință la nemurire (2)

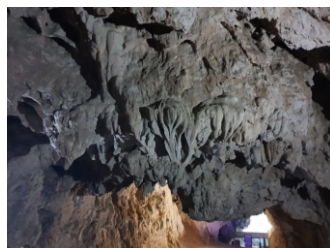
de Raluca Leotescu

Când războinicii daci erau răniți în bătălii și trupurile lor erau sfârtecate de răni adânci, erau aduși la peștera sacră, unși cu alifii din plante amestecate cu minerale, împachetați în argilă la fel ca niște mumii iar apoi erau introduși în această construcție din inima muntelui și lăsați acolo câteva zile, atât cât era nevoie pentru o vindecare completă. Plantele amestecate cu mineralele pământului și cu energia puternică a muntelui făceau adevărate minuni iar răni care azi ar fi considerate fatale erau vindecate în câteva zile fără a lăsa urme.

În apropiere sunt și cuptoarele de ardere a plantei polvraga. Lor le corespunde rădăcina uriașă a plantei dispărute dar împietrită în tavanul peșterii drept mărturie a calităților sale curative. Marele Zeu și-a luat darurile cu el la plecare, lăsându-i pe daci fără două dintre cele mai puternice leacuri cunoscute vreodată pe pământ: polvraga și zarnea, cea al cărei nume este întâlnit la localitățile din România denumite Zărnești.

Cuptorul Dacic

Polovraga

Pe unul dintre pereți este realizat un desen la care s-a folosit o tehnică specială, tehnica negrului de fum și este simbolul morții. Acesta a fost întins pe perete și apoi șters pentru a lăsa privirii un schelet. Desenul a fost făcut de un călugăr care a trăit aici între anii 1505-1968 și este un avertisment pentru ca nimeni să nu se apropie de perețele respectiv pentru că acolo este un horn adânc ce duce în măruntaiele pământului și de unde nimeni nu ar mai putea să te scoată la lumină. Tot aici s-au descoperit urme de pași vechi de 2000 de ani, dar nimeni nu poate să ajungă acolo să le vadă.

Ghidul ne spune că în acel loc se simte o mare încărcătură negativă, simbolul morții nu este întâmplător. Poate că acolo dacii își alegeau

Moartea cu coasa

jertfele pe care le ofereau lui Zamolxis sau poate că acolo își plângeau morții căzuți pe câmpurile de luptă. Ne grăbim să părăsim locul, parcă simțim un fior rece care ne mai însoțește câțiva zeci de metri până acolo unde viața învinge moartea și redă speranța.

Cronologia istorică se încheie cu Izvorul Speranțelor, un gur care nu seacă niciodată, din spatele căruia ne „privește” Maica Domnului cu Pruncul în brațe, poate cea de la mănăstirea vecină, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”.

Începând cu sectorul al doilea, Sectorul Ogivelor, poziționat între Culoarul Stâlpilor și Culoarul Sufocant, peștera devine tot mai interesantă din punct de vedere geomorfologic: dantelării de țurțuri stalactitici, coloane intermediare, domuri, pâlcuri de stalagmite, bazine adânci, scurgeri parietale argiloase cunoscute sub denumirea de piei de leopard, ocră de peșteră, etc., unele dintre forme căpătând chiar denumiri grație spectaculozității lor: sala regilor, coif dacic, delfinul gripat, cascada, ciuperca, soldatul dac.

Fântâna speranțelor

Sala Regilor

Tunelurile sunt nesfârșite, se spune că multe dintre ele ajung în locuri îndepărtate și

Caratele minții:

„A pus în tine Domnul nemargini de gândire” (2)

— de Niculina Bercea —

Tema la cele două clase este călătoria, cu exemple din două texte ficționale, o statistică a drumurilor și a călătoriilor în secolul al XIX-lea și în secolul al XXI-lea, pictori călători și picturi celebre, călătoria pictomuzicală.

Profesorii de diferite discipline au răspuns în Google Forms la întrebări de genul:

Ați observat elevi fără abilități de a înțelege texte scrise: frecvent, rareori, foarte rar, întotdeauna, nu am observat.

Considerați că abilitatea de a înțelege texte scrise se formează prin: studiul limbii și al literaturii române, al disciplinelor umaniste, al disciplinelor realiste, al tuturor disciplinelor de studiu.

Aveți un timp alocat doar pentru a forma și a dezvolta comprehensiunea textelor scrise: da nu. Alocați un timp pentru comprehensiune textelor: în fiecare oră de predare, din când în când, doar când e cazul.

Câte minute din lecție alocați comprehensiunii textelor: 5-10 min. 15-20 min. Ora întreagă.

Sunt centrat mai ales pe conținuturi conform programei și planificării în vigoare.

Ce tip de text prezintă dificultăți pentru elevii dumneavoastră? Ficțional. Nonficțional. Ambele.

Apreciați că elevii dv înțeleg textul în mod: autentic sau mimat, fragmentar sau global.

Apreciați că cea mai mare parte a elevilor dv au nivel: minim, mediu sau maximum de înțelegere a textelor scrise.

Ce atitudine ați observat la elevii cu probleme de comprehensiune a textelor scrise: de respingere a textelor ample, de dispreț față de obiectul de studiu, de suspiciune față de profesor, de alienare cu risc de abandon școlar.

Elevii dumneavoastră au dificultăți în a proba comprehensiunea textelor ample: da, nu, posibil.

Cum procedați când majoritatea elevilor dv. din ciclul liceal probează sistematic dificultăți de înțelegere a textelor ample? Urmați un plan remedial. Urmați un nou curs de formare. Schimbați clasa. Vă retraceți din învățământ.

Cum procedați când unii elevi probează dificultăți de înțelegere a textelor ample: Faceți notificare individuală în classroom pe platforma Gsuite. Contactați părinții. Reluați situația de învățare.

Elevii răspund în Google Forms la întrebări de genul:

Aveți un timp alocat înțelegerii textelor ample?

Ați întâmpinat dificultăți în a înțelege diferite tipuri de text? da, nu, posibil, ficțional, nonficțional.

Ce tipuri de texte prezintă dificultăți pentru tine?

Cum probezi că ai înțeles texte scrise ample? Extrag cuvintele necunoscute. Văd structura de suprafață. Văd structura de adâncime. Construiesc inferențe. Fac hărți cognitive.

Cum ești evaluat când nu înțelegi un text? Notificare în classroom. Încurajat să refaci tema. Depunctat. Comparat cu alți elevi. Reiei situația de învățare. Înțelegi textul amplu scris în documente colaborative.

Cum probezi înțelegerea: citesc un pasaj, identific cuvinte-cheie, verbalizez etapele gândirii, formulez întrebări, extrag ipoteze, caut indicii.

Ce atitudine ai când nu înțelegi un text? Abandonezi lectura, cauți cuvinte în dextonline, construiești inferențe, combini informații interne și externe textului, recitești textul. Pui întrebări suplimentare. Mai citești încă o dată. Apelați la alți colegi pentru a clarifica sensul. Extragi cuvinte necunoscute din diferite surse. Treci din structura de suprafață spre structura de adâncime a textului, de la denotații, la conotații. Abandonezi textul. Eviți materia.

Textele ample optimizează performanța la învățătură. Adevărat. Fals. Scară: în foarte mică, în foarte mare măsură. Înțelegerea textului te stimulează să înveți. După ce ai utilizat metoda de a gândi cu glas tare: ai rezultate mai bune, mai slabe, nicio schimbare.

Înțelegerea textului stimulează gândirea

Urmare din pag. 8

creativă. Adevărat. Fals.

La ce materii se formează capacitatea de a înțelege texte ample? Răspuns deschis.

Confirmarea experimentală a ipotezelor.

Din experimentul intitulat „Caratele minții” a rezultat că este necesară dezvoltarea abilității de receptare a textelor ample scrise. Opționalul „Limba română ca abilitate de viață” este o soluție. Internalizarea valorii culturale pe baza opoziției ficțional-nonficțional se întemeiază pe un proces educativ inferențial asumat, stabilit de comun acord profesor-elev, școală-minister. Necesită aprobare legislativă și nu diminuarea drastică a programelor, a temelor și a textelor de studiu. Prin acest opțional contribuim substanțial la internalizarea valorii culturale. Am evita înțelegerea aleatorie, simulată, insuficientă, atât a textelor ficționale, cât și a celor nonficționale, am contribui la formarea abilităților necesare pe întreg parcursul vieții.

Urmare din pag. 7

Delfinul gripat

Piei de leopard

Ocru de peșteră

Bibliografie:

1. *Recomandarea Consiliului european, din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții*, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TEXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=LT](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TEXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=LT), p.

• Alina Pamfil, *Didactica literaturii. Reorientări*, Art, București, 201, pp. 92-93.

• Prof.univ.dr. Adrian STOICA, Curs UTCB <http://www.cafepedagogique.net/lexpresso/Pages/2019/12/03122019Article637109412304131546.aspx>

• Roxana Ștefania Ciobanu: Construirea inferențelor - cadru teoretic și aplicativ. PERSPECTIVE

• *Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română*, aprobată prin OMEN nr. 3393/2017, p. 8.

Karin Hess, *Cognitive rigor matrix — Reading, in Linking research with practice: A local assessment toolkit to guide school leaders*, <https://www.karin-hess.com/cognitive-rigor-and-dok>

• Fayol, *Aider les élèves à comprendre: du texte au multimedia*, Hachette Livres, Paris, 2003, pp. 114-136.

• Jocelyne Giasson, *La compréhension en lecture*, de Boek, Bruxelles, 2008, p. 62.

misterioase cum ar fi Sarmiegetuza, Vârful Omu sau peștera-soră, Ialomicioara. Nu se știe când vom reuși să le explorăm pe toate, să pătrundem mai adânc în secretele lor ascunse. Poate că totul este doar o legendă, nu știu dacă există sau nu vreo dovadă, dar cred că Zamolxis, măritul Zeu, a zăbovit cândva în această peșteră, pentru că doar așa se poate explica taina, misterul și umbra lui care se simte pretutindeni în Polovragi

Afară soarele ne întâmpină zâmbind îngăduitor. Doar el și Oltețul au mai rămas! Martori tăcuți ai miilor de ani de istorie zbuciumată ei știu că Marele Zeu nu mai are motive să plângă. Asemeni micuțului râu care a străpuns munții și își poartă triumfător apele mai departe și poporul dac a învins, dăinuiește și astăzi și duce mai departe, din poartă în poartă, din munte în munte, marea taină: credința și învățătura Nemuritorului Zamolxis!

Bibliografie:

* Grigore Mihai (1989), *Defileuri, chei și văi de tip canion în România*, Editura Științifică și Enciclopedică, București

* Lascu Cristian, Sârbu Șerban (1987), *Peșteri scufundate*, Editura Academiei, București

* Vlahuță Alexandru (1901), *România pitorească*, Editura Socecu, București

* <https://www.forum-hotel.ro/im.php?id=82891>

* <https://transatravel.ro/atracii/cheile-oltetului>

MARIAN NEGUȚU

singur pe google earth

merg pe drumuri lăturalnice admir natura
empatizez cu oamenii din casele dărăpănate
din când în când un corp aplatizat
apare pe marginea drumului

mă amuză fețele acoperite de google
precum și cele pe care softul le sare
un grup de oameni într-un microbuz
cu fețe obosite tâmpete sau înțelepte

din când în când mă opresc încerc
să deslușesc literele de pe o troiță
sau de pe crucile ridicate
în memoria morților în accidente

în depărtare o tarabă de legume și fructe
degetul meu apasă pe mouse mai repede mai
repede
la o trecere de cale ferată pare
că trec prin vagoanele unui tren

când privesc înapoi

câmpul nesfârșit câmpul nesfârșit
câmpul nesfârșit câmpul nesfârșit
câmpul nesfârșit câmpul nesfârșit
câmpul nesfârșit câmpul nesfârșit

ca în filmele cu trenuri fantomă

e vară și soarele arde în google earth
doar clicul mouse-ului se aude

ține-mă de frunte și pune-mă pe picioare

rău de mișcare rău de mare
rău de avion rău de înălțime
în urechea internă semințele cuvintelor de ieri
ce poziție să iei

mai se și îngustează spațiul ăsta
se închide

în ora de după ar fi mai simplu
să oprești muzica și să cobori
respiră profund bea limonadă
gândește-te la ceva frumos
o stradă fără mașini parcate pe trotuar

un film românesc cu sunet bun
o politică cu final fericit
uită-te în față în depărtare
multă bucurie pentru un specimen mai gras
metode citate evident
de deasupra tragediilor televizate
galben citron și galben ananas
a explicat privind cu teamă
spre gura mea anexată acestui email
care prezice discomfortul transportului
nesubvenționat și subvenționat

golire

schimbare de la o stare măloasă
la alte forme mereu în mișcare
mă dor picioarele tare spunea un iepure
antropomorf
între timp amintirea sunetului unui Concorde
a creat nostalgii unui expat cu vederi
antimigrație
iar analiștii au tăcut când cineva i-a întrebat
de ce ducerea la gură nu a reușit să distrugă
conștiința intimității
suntem victimele uciderii radioului
sau a stării create de cântecul despre uciderea
radioului?
apoi gândul mi-a fugit
încă un pic în grădina japoneză de roci

raport

în afara unor adulți creduli și a războaielor
trecătoare
telefoanele întrețineau conturi mașinile circulau
într-un pat definit legal un sistem vascular
denunța
un specimen mai gras se transmitea prima
senzație
a serii se făceau dosare și ritualuri
medicamentoase
roboții amânau decizii o femeie venea de la
serviciu cu o sacoșă în mână
era la latitudinea mea dar nu m-ai învățat să
citesc coordonate
creierul meu cu cravată dar neconform
publicității aștepta ca un câine
se pariază pe sosirea ta și pe raporturi
adversative
chiar și astăzi

Nefilimii

— de Răzvan-Gabriel Toma —

I. Plânsul lui Samyaza

Multe științe stau ascunse în adâncul ființei vii
Ca o legătură strânsă între ieri și ce va fi...
Și aceste științe multe au un punct comun cu noi,
Se succed toate pe roată până-n Ziua de Apoi.
Vechi și nou, noul și vechiul, ce e azi, a fost
cândva,
Cei ce-au scris pe lespezi Tora, au gustat chiar
măduva...
Și de falnice legende lumea-i plină, tot s-a zis,
Într-un cerc vechi de șaradă, Adevărul este-
nchis.
Ce mister îmi pare-acuma a fi Tronul cel Înalt,
Să îți stea la poale luna, s-ai sclipiri de diamant
Și să vezi tot orizontul, cum a fost și cum va fi,
Să cuprinzi tot Necuprinsul, ce iubești, ce vei
gândi...
Ah! Ce spun acum sunt năluciri de miazănoapte,
Cucuveaua mi le-aduce în șoptirile-i galante,
Dar nu am altă ființă mai ciudată să-nțeleagă
Așa c-o mai las cu timpul să mai treacă să mă
vadă...
Și când trece-mi schimbă totul, viața mea de zi
cu zi,
Cu atingerea-i de înger, cu penajul ei cel gri.
Simt că mor în umbră zilnic! Ce condiție
lumească...
Să răsară-n Ceruri steaua, tu să-i vezi sclipirea-
aleasă,
Dar să nu poți, atingând-o, să fii totul cu Lumina,
Însă, condamnat de-a pururi, să aștepti în taină
Cina...
Iar-apoi, cu focu-n suflet și privirea înainte,
Să pășești peste durere, peste vechile morminte
Ispășind cu demnitate o alegere voită.
Ce mi-e libertatea-n cuget dacă-i preț de
suferință?!
Iar această suferință n-are limite în vreme,
Când ridic ochii spre Ceruri, simt Lumina că mi-i
fierbe...
Cât de fals se vede totul prin oceanul
pământesc
De ai crede c-Universul e un indice lumesc!
Veghetorii-ți par doar aștrii, galaxii sau
constelații
Când, Lumină din Lumină, s-au desprins ca

Emanații...
Cum din negurile-ndepartate toate-au fost în foc,
căci toate
Poartă-n sine-amprenta vieții și pornirile-i
deșarte.
Iar acum tot Universul se întinde fără margini
Doar de-ar recunoaște viața care-i sunt ale ei
sarcini...
Le-ar tăia pe axe-n toate felurile, doar să fie
Mai aproape de Lumină și de-a ei epifanie.
Le-ar tăia pe axe-n patru, sau în șase, sau în zece
Și, bucată cu bucată, s-ar petrece, le-ar petrece...
Oh! Sunt Ceruri peste Ceruri, să le urci, să le tot
urci
Și-avântați spre ele, fii și-au lăsat, ca trepte,
cruci.
Munca lor de-o viață-i face ca în Ceruri să răsară
Și se-aprind pe boltă, noaptea, stelele, iară și
iară.
Se aprind ca în Creație, ca în cea de-a șasea
noapte
Când din Cerurile-ndepărtate ne-am desprins
înlăcărare.
Creatorul concentrându-și mii de astre își aflase
Tot atunci Lumina-n haos, căci Cuvântul se-
ntrupase...
Fascinați, cuprinși în horă, de-a veghea ne-am
apucat,
Toată noaptea, asemuirea Creator și Om creat...
Ne-a dat rostul, ne-a dat gloria și speranța și
frumosul
Și noi, toți, i-am dat lui totul, încă i-am ținut
prinosul...
Au urmat și descendenții încarnați cu foc și
umbre
Și, sclipindu-le lor steaua, se-avântau spre stele
mute...
Încă ființe mai plâpânde au născut, sclipirea
toată,
Tot Zoharul, dintr-o dată, găfâia-n ecou de piatră.
Celei pietre vinovate ce-a marcat scrâșniri și
sânge
Mai târziu i-a vărsat apa spânzurat - Un Logos
dulce.
Cum se poate ca ființa cea creată și născută
S-aib-un singur ochi să vadă din natură, o
natură?!

Când creat din praf de stele-a deschis ochii de-o dată
 Și-apoi toate viețile cu taină i le-a revelat al nostru Tată!?

I-am dat sprijinul din Ceruri, haina furiei și-a forței,
 Viclenia și iubirea luminându-i pașii repezi,
 Iară el, în noaptea-i lungă, cu gândiri și răzgândiri,
 Le-a tăiat ca pe din-două-n rele, bune presimțiri.
 Cu ce ochi privește astăzi mângâiere-auriferă?
 Căci natura lui vibrează și pătată-n altă sferă,
 Dar nu are ochi s-o vadă și-o condamnă, n-o-nțelege!

Când putea, cu-a firi taină, să ne fie astăzi rege...
 Când a izolat cu voie darul bun de darul rău
 A-nceput furtuna-n Ceruri și-a murit Pământul Nou...

Și se teme de Cosașul care vine pe furiș
 Când Cosașu-i vrea piciorul mai aproape de tăiș...

Ce ciudat e să fii rege peste-a țarinii făptură,
 Dar să nu-i înțelegi firea și nici rolul-n cuadratură.
 Căci exclus, când a fost omul, a rămas ca împărat
 Peste ființele plâpânde ce-l știau ca de fârtat.
 Și-apoi toate i-au dat sprijin, chiar și viața, i-au dat totul...

El le-a smuls cu dinții carnea și le-a pus în țarcuri fătul!

Ba mai mult, de când pe lume plânge lacrima-i însingurată,
 Rupta coastă dintr-o coastă stă-ngropată-n trup de fată
 Și puterea-i strălucește mai ales în întuneric
 Cum e flacăra ce arde-n sfeșnic pentru cercul ezoteric.

Ochiul, însă egocentric, n-a cuprins sclipirea toată
 Și-a-ncuiat Focul cel Sacru ce lucea în chip de artă.

Șapte arte nu-s prea-nalte lângă gol piciorul ei,
 Toate șapte-n zile șapte pot să nască doar idei,
 Însă ea, Prealuminoasa, chiar și-n strigăte amare,
 Ani lumină din lumină, Le dă Fiilor născare.

Și-a văzut atunci că naște, s-a crezut și creator,
 Atingându-și scopul propriu, i-a-nvelit piciorul gol...

O cruzime fără margini stinge focul de milenii,
 Lacrimi de mărgăritare sunt călcate de-orătenii...

Nu a înțeles nici umbra, nici lumina deopotrivă
 Și scăzându-i focul sacru-acum plutește în derivă.

.....

Mi s-a dat puterea-n Ceruri să veghez sclipirea ei
 Și văd încă Noaptea Sfântă când abisul mi-l deschei.

Am crezut în Focul Sacru, i-am atins piciorul gol,
 I-am cutremurat ființa cu ecouri de-oracol
 I-am deschis ochiul din taină-n sărutarea de argint,

Iar acum caut ieșirea când sunt prins în labirint...

Simt că mor în umbră zilnic, ce condiție lumească...

Răsărind în Ceruri Steaua-i voi simți sclipirea-aleasă

Cum din jar, spre Orientul, luminoasă, mlădioasă
 Ea se va renaște astăzi, dintre umbre, ca o rază.
 Va-ntâlni coasta cea ruptă prima coastă de pământ

Tremurând îmbrățișate, strălucind sub Cerul Blând.

Va călca luna-n picioare, va călca oglinda-i plană,
 Strivind viermele robirii cu călcâiu-i de vădană,
 Iar pe umbra care-n veacuri a fost pusă după vamă,

O va pune-aureolă s-o-ntărească mai cu seamă!

Își va aminti de ploaia aripilor veghetoare
 Cum a luminat tot cerul pentru firea-i de văpaie!
 Își va aminti îndată Sfânta Sfintelor uitată
 De stăpânu-i care-a pus-o, de pe tron, în trunchi de piatră...

Să se-nalțe cucuveaua și s-anunțe toți Eonii
 Că în veci pe Luminoasa o conduc pe umeri Domnii!

Iar pe cel care în viață i-a ascuns Lumina-n nori,
 Condamnat va fi pe veacuri chiar de Zorii Creatori!

El rosario roho

—
 Mihaela Ilie

Lucrețiu Pătrășcanu – 120 de ani de la naștere (II)

— de Ion. Șt. Baicu —

În 1931, **Lucrețiu Pătrășcanu** avea să fie «implicat» în evenimente deosebite: în luna mai a fost ales deputat în parlament din partea Blocului Muncitoresc-

Țărănesc; în realitate, acesta masca *P.C.d.R.*, aflat în ilegalitate, motiv pentru invalidare. În luna decembrie, Congresul al Cincilea al *P.C.d.R.*, ținut la Moscova, avea să-l desemneze ca membru al *Comitetului Central*, care era «condus», ca secretar general, de către... polonezul **Alexander ȘTEFANSKI** – omul *COMINTERNULUI*: vezi opera citată de **Ion BIBERI** și de **Adrian CIOROIANU**, inclusiv *Clienții lui Tanti Varvara*, București, 2005, de **Stelian TĂNASE**.

În următorul deceniu, 1931-1941, înfruntând tot felul de restricții și greutăți, **Lucrețiu Pătrășcanu** își va îndeplini datoria profesională și partinică prin implicarea, ca avocat, în apărarea unora dintre liderii comuniști: **Gheorghe Gheorghiu-Dej** și **Ana Pauker**; el avea în companie pe viitorul premier, avocatul **Ion Gheorghe MAURER**. Se petrecea evenimentul în procesul din 1936 de la Craiova, care avea legături și cu grevele ceferiștilor și petroliștilor din anii 1929-1933, despre ele publicându-se, atunci și ulterior, multe *relatări*, de pildă volumul *Izvoare Istorice Prahovene*, în 1975, în coordonarea profesorilor universitari **Ion Șt. BAICU** și **Vasile Gh. IONESCU**. În epocă, o anumită vâlvă a provocat și polemica cu gruparea «*CRITERION*»; el, **Lucrețiu Pătrășcanu**, împreună cu colaboratul său **Belu ZILBER**, au sărit în ajutorul lui **V.I. LENIN**, care fusese persiflat de către unii scriitori, adepți ai «*dreptei*» în frunte cu **Mircea VULCĂNESCU**. Să apelăm la o remarcă recentă: «În anii 1930 **Lucrețiu**

Pătrășcanu îi asistă juridic pe camarazii săi în procesele intentate de regimul de la putere: acest sprijin i se părea normal și firesc, parte dintr-o complicitate, care îl unea pe el, omul de salon, oponent rebel al ordinii burgheze, cu acei proletari și aparatechici, pe care nu-i cunoștea foarte bine, dar de care îl lega speranța unei finalități sociale comune. Scopul lor era același: asupra mijloacelor nu au avut prilejul să vorbească» - semnalează, în opera citată, istoricul **Adrian CIOROIANU**.

Între anii 1940-1944, noi interdicții și suferințe vor apăsa greu în viață și în activitatea lui **Lucrețiu Pătrășcanu**. Luna august 1940 i-a «*adus*» o nouă arestare, fiind încarcerat în lagărul de la Târgul Jiu alături de alți lideri ai *P.C.d.R.*, care nu se aflau în exil în Uniunea Sovietică; în perioada următoare – așa cum își va aminti ulterior – va suporta eroic condițiile impuse în penitenciarele de la Brașov și de la Miercurea Ciuc, în cele din urmă totul soldându-se cu acordarea, în anul 1942, a unui domiciliu obligatoriu la Poiana Țapului de pe Valea Prahovei – vezi opera citată a lui **Ion BIBERI**, care menționa declarația: «*Toate aceste episoade nu făceau decât să întărească spiritul meu combativ și credința fermă în pozițiile pe care mă aflu; eu eram prea adânc ancorat pe aceste tărâmurii pentru ca să pot fi zdruncinat prin acte de teroare și de coerecțiune*». În mod treptat, din acele momente ale unui domiciliu forțat se va produce o nouă *odisee* în viața lui **Lucrețiu Pătrășcanu**. Istoriografia românească și străină a pus deja în lumină pregătirea actului de la 23 August 1944 – operă a Palatului Regal în frunte cu **MIHAI I**, stimulat de anturaj și de evenimentele externe, inclusiv, desigur, de aportul important al lui **Lucrețiu Pătrășcanu**; el va declara ulterior: «*Planul loviturii de stat eu l-am discutat cu generalul Constantin Sănătescu*», trimis de rege la o întâlnire în «*Casa Sofianu*» - vezi **Lucrețiu Pătrășcanu - nu moartea unui lider comunist**, București, 2001, de **Lavinia BETEA**; se mai pot consulta despre acel mare eveniment și lucrări ca: *JURNAL*, Buc, 1993, de general **Constantin Sănătescu** și O istorie sinceră a poporului român, București, 2003, de acad. Florin Constantiniu.

FRUNZA NAIVĂ

— de Mihaela Catargiu —

Îmi este cald în coconul verde care îmi strânge trupul. Lumina de chihlimbar parcă-mi mângâie nervurile și mă îndeamnă să mă deschid. Fac primul pas și îmi întind afară primul colț-mâna dreaptă. Este bine. Îmi adun puterile și mă forțez, cu mult curaj, să rup lanțurile care mă țin înfășurată. Ce bine-i acum! M-am îndreptat spre libertate, știu cum este să respir aer din propriul plămân. Sunt prima frunză. Auzisem de la unchiul Pann o poveste, că frunzele se nasc spre a muri călcate în picioarele trecătorilor până își dau ultima suflare. Cu mine nu se va întâmpla așa ceva. Eu vreau să înving și voi da mâna dreaptă ca un pact cu veșnicia. Am experimentat multe: soarele dimineții, blândețea lunii, prima ploaie de primăvară, prima adiere de vânt, mi-au zâmbit copiii și mi-au spus că-s frumoasă! Cum să mor într-o zi?! Atâta timp a trecut de atunci, profeția nu s-a împlinit, tot verde și frumoasă mi-s. Cred că sunt vreo 90 de zile. Vai, oamenii nici nu apucă să trăiască atâta și mor, dar mor bătrâni. Eu sunt verde și tânără, Pann s-a înșelat. Și așa au mai trecut câteva zile cu soare și visuri de vânt. Astăzi trăiesc un sentiment nou, pe care, însă, vreau să îl împărtășesc. Ceva în mine simt că s-a schimbat. M-am copt. Mă simt tristă și nu mă mai pot bucura de nimic. Deși nu mi-am propus să îmi schimb hainele, cineva, altcineva a făcut-o pentru mine. Mi-a ales o rochie galbenă. Poate vrea să mă asortez cu soarele. Cine știe?! Altă zi, alt sentiment. Astăzi, era să cad de pe creangă. Când m-am panicat. Stăteam ca de obicei pe terasă și admiram albastrul senin al cerului. Am simțit cum vântul îmi face vânt peste balustradă. Abia m-am ținut. Nu știu ce i-am făcut și cu ce anume l-am supărat că a trecut nervos pe lângă mine și, v-am zis, era să cad. Maine, când voi ieși la aer am să meditez la acest aspect. Astăzi sunt somnoroasă, parcă am în corp sădită o sămânță de lene. Ies liniștită la geam și privesc. Pe jos văd aceeași culoare ca în rochia mea. Galben ruginiu. Mă aplec să văd mai bine și, deodată, simt cum mă desprind de creangă și plutesc. Nu visez. Profeția s-a împlinit. Ce naivă am fost să cred în veșnicie. Sunt jos acum și, în curând, pașii trecătorilor mă vor călca, uitând că nu demult m-au admirat. A venit toamna afară și înăuntru: acoperă-mi inima cu ceva, cu umbra unui copac sau mai bine cu umbra ta....

TAT TWAM ASI

— de Gheorghe Istudor —

Știu. Ți-a rămas întipărită imaginea aceea, din clasa a V-a. A venit dirigu' și v-a dat o foaie albă. Te-ai uitat bulversată la ea și... ai așteptat. V-a cerut să faceți ce doriți cu ea, dar să nu vă uitați la nimeni. Intrigată, ai tras câteva linii, la întâmplare. Apoi... v-a cerut să vă uitați la colegul de bancă. Tu n-aveai coleg așa că te-ai uitat în ochii lui. Nu spuneau nimic... Priveau în gol, așteptând ceva. Își aștepta propriul destin, dar fărâmițat în voi – pagini rupte dintr-o eternitate. Apoi v-a cerut să continuați să lucrați la acele foi. Supărată că nu aveai pe nimeni lângă tine, ai început să mâzgălești. Mai întâi cu nervi, apoi diafan, dar... totuși barbar. Nu era ceva definit. Ai fi putut să continui, dar... ai simțit nevoia să pui punct, după aceea încă unul și încă unul... Te-ai trezit ca dintr-un vis când acesta a spus cald, dar cu durere în suflet:

– Știți, acele foi sunt sufletele voastre, așa cum ați intrat în viața aceasta. În primii ani încercați să vă definiți, căutați...

Tu, în momentul acela, ți-ai dorit să ștergi tot. Nu-ți plăcea ceea ce vedeai, dar el, observând nedumerirea ta, ți-a făcut semn să te oprești. Apoi... a continuat:

– Nu ștergeți!

Pentru tine era târziu – începuseși să mototolești foaia și... un colț s-a rupt.

– A doua etapă a vieții ne cere să privim pe lângă noi, să ne hrănim cu speranțe și...

Tu ai privit punctele – se înmulțiseră. Efectiv nu puteai să oprești mâna care își propunea să sfârșească totul, toate.

– Copilăria risipește ultimele momente de frumusețe, mânjind albul sufletelor noastre, uneori fără să înțelegem de ce...

Atunci ai înțeles! Nu erai mulțumită de tine și încercai să definești acele linii și, mai ales, acele puncte. Ai crezut că punctele sunt niște finaluri, dar niciodată categorice. Intr-un loc, involuntar, apăruse o pasăre. O zăreai uneori ca atunci când, privind la nori, încerci să dai sens bulversării acestora și... ai mai pus un punct – era mai mare, scaldat în ceea ce în mintea ta era cerul pe care îl folosea pasărea în zbor.

Ploiești, orașul cu povești

de *Claudius Docu*

Fără urmă de îndoială, unul din marile privilegii ale meseriei de jurnalist este acela că ai ocazia să asculți multe povești. Ei bine, în cei aproape 30 de ani de când scriu la ziar, vorbesc la radio sau fac emisiuni la televiziune am avut prilejul să ascult multe povești demne de a fi cuprinse în paginile unor cărți menite să fie citite de generațiile viitoare.

Cu toate astea, tare mă tem că pe unele dintre cele mai frumoase povești pe care le-as fi putut auzi nu le voi mai asculta sau citi niciodată. Iar asta doar din cauză că, pur și simplu, nu s-a găsit nimeni să îi iscodească și provoace la dialog pe protagoniștii lor înainte ca aceștia să pășească în altă lume.

Pe lângă câte astfel de povești nu vom fi trecut oare fiecare dintre noi? Istории vechi, familiare bunicilor noștri, părinților, unor unchi și mătuși, unor vecini sau cunoscuți ori chiar unor străini întâlniți întâmplător, dar pe care nu ne-am făcut timp niciodată timp să le ascultăm cu adevărat, astfel încât să le reținem și păstrăm vii pentru cei care vor veni în urma noastră.

Ne facem atâtea griji, unii, pentru clădirile de patrimoniu lăsate în paragină, văzându-le cum mor puțin câte puțin, dar suntem, vai, atât de indiferenți la îngroparea definitivă a atâtor amintiri prețioase, ca și cum simplul fapt că în loc de cărămidă și mortar sunt clădite din cuvinte și emoții le-ar face mai puțin importante.

Din fericire, însă, în ultimii ani, cel puțin la Ploiești, asistăm la o adevărată frenezie în a conserva amintirile celor din generația părinților și bunicilor noștri, „moda” inaugurată de tânărul istoric Lucian Vasile și Asociația pentru Educație și Dezvoltare Urbană odată cu lansarea seriei de volume de amintiri „Memento” fiind continuată de alți entuziaști precum

voluntarii coordonați de prof. Virginia Apostol în cadrul proiectului „Viața... o poveste” sau colegii de generație provocați la confesiuni de cercetătorul Marius Băzu.

Pentru mine, vă mărturisesc, fiecare astfel de poveste scoasă la lumină este cel puțin la fel de prețioasă precum o clădire istorică salvată de la demolare, astfel că nu pot decât să le fiu recunoscător și să-i felicit pe autorii unor astfel de demersuri, menite să ne ajute să vedem cu ochii martorilor oculari locuri, oameni și întâmplări de care altfel poate că n-am fi aflat niciodată.

Iar dacă, așa cum spunea Heinrich Heine, „Fiecare om este o lume care se naște și moare odată cu el”, atunci odată cu fiecare poveste salvată de la uitare o lume condamnată la pieire este recuperată pentru generațiile care ne vor urma.

Din această perspectivă, orice efort de recuperare a amintirilor orașului merită încurajată și susținută fără rezerve, de la autoritățile care ar putea mobiliza atât fonduri cât și alte resurse pentru conservarea acestui patrimoniu imaterial dar cu nimic mai puțin valoros, până la entități private care s-ar putea implica într-un generos efort colectiv de a păstra vii amintirile urbei noastre.

Iată de ce, în dublă calitate, de jurnalist și locuitor al Ploieștiului, din paginile unei reviste care ne provoacă din titlu să luăm atitudine, îi invit la rândul meu la dialog și acțiune pe această temă pe toți cei care iubesc acest oraș. Haideți, așadar, să aducem la lumină poveștile orașului și pe oamenii din spatele lor, pentru că doar arătându-le respectul cuvenit celor din trecut le putem da motive de mândrie celor care trăiesc în prezent, și un ideal pentru care să lupte celor care reprezintă viitorul!

TEMA IUBIRII ÎN LIRICA POSTUMĂ BLAGIANĂ

de Violeta Neacșu

Poeziile lui Lucian Blaga apărute postum și scrise între anii 1942-1961 scot în evidență un nou spirit al maturității poetice, aceste cicluri reușind să surclaseze cantitativ, dar și să egaleze calitativ lirica antumă. Parcurgând atent întreaga creație blagiană, se poate observa evoluția acesteia de la o poezie plină de vitalism, ce exprimă starea edenică a

firii pure a omului, la una de un adânc tragism în care își fac loc neliniștile metafizice și problemele mari ale umanității. În esență, poezia postumă păstrează tematica specifică, ea relaționând prin idei și stil cu lirica antumă, acordând interes atât măreției, cât și deșertăciunii vieții. Se pot identifica, în opera sa, relațiile clar stabilite între realitatea imediată și nemurirea sufletului omenesc, între scurgerea ireversibilă a timpului și existența efemeră a ființei, între nimicnicia cotidiană și eternitatea universală. Căutând să înțeleagă structura cosmică a universului, poetul se folosește alternativ sau succesiv de teme specifice mării poezii- iubirea, viața, creația, moartea, pătrunzând către nucleele misterului ce învâluie existența lumii.

O mare temă ce suscită interesul poetului și care apare de-a lungul celor patru cicluri postume este iubirea, *al doilea surâs al tragediei noastre*. Apoiția dezvoltată ce determină substantivul *iubire* este un aforism inclus în culegerea postumă – *Elanul insulei* – prin care poetul își exprimă convingerea că iubirea dăinuiește dincolo de biologicul uman:

*Iubești-când simțiri se deșteaptă
că-n lume doar inima este,
că-n drumuri la capăt te-așteaptă
nu moartea, ci altă poveste.*

(Iubire)

Această altă poveste reprezintă, de fapt, *Aducerea- Aminte, / singurul triumf al vieții/ asupra morții și ceții. (Epitaf pentru Euridike)*

Întreaga poezie erotică este străbătută de acest lait-motiv. În *Cântecul vântului* poetul

descoperă că până și amintirile sunt trecătoare și că doar materia este veșnică. Astfel apare neliniștea intensă ce nu mai poate fi ușor prinsă în tiparele prozodice din majoritatea poemelor ciclului *Cântecul focului*.

Simbolistica focului trimite cu gândul la puterea pasiunilor, a iubirii. Căldura delicată a corpului uman, semn al vieții, al trăirii este întreținută de un foc lăuntric ce accelerează bătăile inimii și respirația. Un lucru obișnuit este asocierea căldurii cu lumina, un alt motiv reliefat atât în volumul *Poemele luminii*, cât și în ciclul postum *Cântecul focului*. Lumina simbolizează ființa iubită ce reprezintă o punte de trecere spre fenomenele lumii, acest motiv fiind suplimentat de căldura senzuală și sufletească a zâmbetului *cu care o femeie de lumină poate/ să-ntâmpine o inimă în noapte (Thàlatta! Thàlatta!)*, cuvinte ce concretizează simbolic interferența dintre creația lirică și trăirile afective:

Iubind ne-ncredințează că suntem.

*Când iubim, oricât de-adâncă noapte-ar fi,
suntem în zi...*

(Psalm)

Dovada faptului că poetul vede în iubire un inepuizabil izvor al creativității este prezența stăruitoare a acestei teme pe parcursul a patru decenii:

*...lumea e albastră haină,
în care ne cuprindem, strânși în taină,
ca vara sângelui să nu se piardă,
ca vraja basmului mereu să ardă.*

Concomitent, sentimentul iubirii înlesnește apropierea de realitatea înconjurătoare, adâncirea în sensurile existenței. În acest sens, în *Vara Sfântului Mihai*, poetul își îndeamnă iubita să îi ofere ca daruri, prin intermediul dragostei, minunile lumii:

*Iubito-îmbogățește-ți cântărețul,
mută-mi cu mâna ta în suflet locul
și ce mai vezi, văpaia și înghețul,
dumbrava, cerbii, trestia și veacul.*

Cu aceste versuri se ajunge la o comuniune prin care sensibilitatea femeii îi este conferită naturii-spicelor (*fete-n văpaie, de dor se-nfioară*,

Urmare din pag. 16

de moarte,/ când secera lumii pe boltă apare./ ca fetele cată, cu părul de aur, la zeul din zare), iar femeia este înzestrată cu delicatețea și frăgezimea florei: În fabula verde și caldă-a naturii/ tu crengi ai, iubito, nu brațe.

În poezii precum *Ceramică, Păan pentru o tânără, Catrenele fetei frumoase* Lucian Blaga va lăuda într-un discurs liric sobru grația sufletească ce se oglindește în aspectul fizic al iubitei:

*O fată frumoasă e
o fereastră deschisă spre paradis.
Mai frumos decât adevărul
E câteodată un vis.*

Sau:

*Ce umbră curată aruncă-n lumină o fată!
E aproape ca nimicul,
Singurul lucru fără de pată.*

Pe parcursul existenței sale, meditănd asupra vieții și a morții, a iubirii, poetul descoperă veșnicia tinereții:

*Tu, fată frumoasă vei rămânea
tărâmului nostru o prelungire
de vis, iar printre legende
singura adevărată amintire.*

În cele 66 de poeme ale ciclului *Cântecul focului* apare cel mai frecvent tema iubirii, aici fiind grupate cele mai frumoase, sensibile și profunde poezii erotice. Poetul își imaginează iubirea ca pe o nouă religie, una dintre marile dimensiuni ale existenței pe care se centrează soarta ființei și evoluția universului. În această etapă de maturitate, poezia erotică se remarcă printr-o clarificare a mesajului, printr-o comunicare directă a sentimentelor. Desfășurându-se pe toate coordonatele sensibilității, poetul caută, prin intermediul iubirii, frumusețea femeii, dar în același timp ajunge și la meditații grave activate de gândul că iubita îi este tovarășă de încredere pe drumul marii treceri.

Iubirea devine o taină, un mister al vieții cu ajutorul căruia omul reușește să depășească uneori limitele impuse de Marele Tot. Iubirea este grea suferință și totodată ea inspiră gânduri-cântec, purtând peste timp râsul, norocul și focul. În *Psalm dragostei*, aproape prăbușit de greul pământului și deznădejdea lutoasă, poetul îi cere iubitei ca în *ceasurile desprimăvărarii* să îi ofere ușurințe cu care norii albi umblă-n azur peste

abisuri și grația fără ființă a verdelui frunzelor cu care să fie capabil să simtă bucuria eliberării. Făptura caldă și plină de viață a iubitei, părtașă în toate apare și în poezia *Prezență*, în care iubirea este plasată într-un decor rural, sub ruginii și roșii, frunzele de viță sau:

*răsfrântă-n iezerul de munte, când
rândunica-n zbor adus
oglanda apei sparge lunecând.*

Iubita, chiar amăgire dacă e, este chemată în asfințit, în obscuritatea minus-cunoașterii, în zona încântătoare a misterelor. Prin așteptarea permanentă și dorința puternică dragostea devine veșnică, asemenea naturii:

*Dacă eu nu, atunci cel puțin
această apă să te frângă,
această undă să te sfarme,
să te strângă, să te strângă.*

(*Prezență*)

Iubirea se desfășoară într-o natură de vis, un spațiu minunat în timpul serii, în universul tainic dintre lumină și negură, în *megieșe lunare ținuturi*. Prin apariția femeii în acest spațiu, viața ajunge la izvoarele universului și iubirea transcede spațiul și timpul:

*În ceasul acela înalt,
De-alchimie cerească,
Silirăm lume și-alte vreo câteva astre,
În jurul inimilor noastre
Să se-nvârtească.*

(*Legenda noastră*)

Iubirea este nobilă, dar și dureroasă în relație cu vârsta și revenirea la geneză. Ea dă speranță și putere persistenței în eternitate prin sufletul iubitei care îi mută în inimă universul, *văpaia și înghețul/ dumbrava, cerbii, trestia și veacul*. Iubirea este un miracol, o haină în care ne cuprindem, strânși în taină, ca vraja basmului mereu să ardă (*Vara Sfântului Mihai*). Ea este germenul existenței și al unei creații perfecte. Dincolo de destin, natură și creație, iubirea ce poartă aura veșniciei și care dă sens vieții este o alinare, o mângâiere atunci când *ulciorul de aramă/ se umple pe rând, de la sine*. Iubirea, acest dor de pereche, o întâmplare simplă, o parte a universului, un păcat de aur, desfășurându-se într-un cadru natural deschis este sentimentul ce transcede limitele toate și se contopește cu mersul naturii în eternitate.

VIOLETA NEACȘU

Frânturi de suflet

Îți scriu, iubitul meu,
Cu dragoste și-ardoare...
Și parcă sufletul mi-l beu
Lângă cafea, în diminețile cu soare.

L-ai frânt în mii de părticele,
Dar, chiar și-așa iubirea-n ele
Se plânge, înmiindu-se
Cu mult, apoi puțin pierzându-se...

Amară este toamna noastră
Chiar și când simți un vânt de primăvară!
Nu, nu renaște nici o mostră
Din ce-a legat povestea de- odinioară!

Iar gândurile mele-s năpădite
De o himeră ce nu îmi dă pace-
Acea ființă-n brațe cuibărite
Ce sufletu-ți întoarce.

Încerc iertare și uitare să găsesc,
Dar nu mai sunt nici eu pe nicăieri
Nu, nu se poate să lipesc
Mii de bucăți din sufletu-mi de ieri...

Focuri mocnite

Ce seară rece de noiembrie, atât de caldă
Ne-nvăluia cu-ardoare și dorință rară,

Iar sufletele noastre tremurau aieavea
Frunzelor-fluturi din visarea mea!

Piscuri înalte atingeam c-un deget,
C-o mângâiere cald-a inimilor noastre.
Simțeam zbătându-se puternic, cu un răget,
Întregul univers nemărginit și plin de astre!

Și ne-nălțam mai sus spre infinit
Dând dragostilor noastre glas,
Și iarăși pătrundeam adâncul nenumit
Al sufletului tău, doar pas cu pas...

Și-ntr-un moment sublim se naște-o stea
Ce sens vieții-ntregi îi dă.
Ea șterge cu căldura sa
Dispreț și teamă, frici și ură.

Se cerne-n plâns iubirea dintre noi
Așa cum ceru-și cerne azurul printre nori...
Visul s-a stins... ochii luminează văd în întuneric,
Dar nu pentru-amândoi...ce dor nemernic!

Palidul octombrie

Octombrie-ntr-o rază frântă
Și-n roua pulbere făcută
Ce-ncarcă aerul tomnatic
De primăvară... câte-un pic.

Cireșar
-
Mihaela Ilie

Și nori- cenușă parcă toarnă!
Păiuș, ciulini și frunze moarte,
Învălmășite se răstoarnă
Prin țarinile moștenite.

Culori amestecate fără noimă
Îmbracă totul cu magie
Strivind pe după dealuri molimă
Și spaimă, frici- o mie!

Octombrie e-n paiul galben,
În ochii triști ai căprioarei,
În frunze ruginii de carpen
Și-n glasul stins al ciocârliei...

Ești minunată totuși, dragă toamnă!
Ne picuri liniște și dor
În ale noastre suflete; se-ntoarnă
Gânduri, dureri, iubiri ce mor.

Clipă scursă-ntr-o clipită

O dimineată sură, rece
Cu glasuri răgușite de cocoși
Și de clopotnițe bătrâne, prin nouri nemiloși,
Vestind timpul grăbit ce trece...

Un mic păianjen la fereastră
Grăbit își țese plasa lui,
Dar vântul iute îi arată
Că în zadar muncuța îi.

Mirosuri tari de tufănele,
Și de gutui, și chiar de pere

Se răspândesc în aer răcoros
Și încărcat de tot ce e mănos.

Mușcăturile-aruncă petale-nsângerate
Ce ne-amintesc de calda vericică
Cu pete de culoare-amestecate
Ce-amprenta-și lasă ca pe-o-nsemnărică.

O, cât de repede te scurgi
Tu, viață scumpă, un miracol ești!
Mai stai cu noi ca să ne ungi
Cu clipe dulci, te rog să zăbovești!

Somnul ce ne cheamă

Se-ngână-n liniște profundă
Scurta mea zi și noaptea lungă,
Șuieră trist o frunza-n dungă
Și-n întuneric lumea se afundă.

C-o rază pal' apare pe cer luna
Și-o mângâiere-ncearcă pe-a mea geană,
Însă în bezna asta mi-e totuna...
Orice speranță parcă fuge-n goană.

Pleoapele-mi grele ascund lumină
Pătrund ușor într-un alt univers
Pășesc cu grijă ca să nu revărs
Amaru-mi peste-a sa amină.

Plutesc, mă-nalț, mă risipesc
Printre roci moi și nori pufoși...
Deșartele-mi iluzii tot le retrăiesc
Secunde-ore, zile, ani frumoși...

Urmare din pag. 17

În erotica târzie a lui Blaga se identifică o nouă substanță a sentimentului de iubire, care, înlăturând admirația fizicului feminin, dorința de împlinire totală, scoate în evidență calitățile de părtinitoare ale iubitei la dramele vieții, această trăsătură esențială de a-i alina poetului durerile din suflet, indicând o complexă viață spirituală, puritate și grație.

Bibliografie:

1. Ion Bălu, *Opera lui Lucian Blaga*, Editura Albatros, București, 1997
2. Lucian Blaga, *Hronicul și cântecul vârstelor*, Opere, 6, Editura Minerva, București, 1979
3. Lucian Blaga, *Zări și etape*, Editura pentru

literatură, București, 1968

4. Lucian Blaga, *Excurs sentimental*, I, Manuscriptum, VIII, nr.3, 1977
5. Lucian Blaga, *Trilogia cunoașterii*, Fundația regală pentru literatură și artă, București, 1943
6. Lucian Blaga, *Izvoade*, Ediție îngrijită de Dorli Blaga și Petre Nicolae, Prefață de George Gană, Editura Minerva, București, 1972
7. Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura română și expresionismul*
8. George Gană, *Opera literară a lui Lucian Blaga*, Editura Minerva, București, 1976
9. Alexandru Indrieș, *Corola de minuni a lumii*, Editura Facla, Timișoara, 1975
10. Eugen Simion, *Scriitori români de azi*, vol.2, Editura Cartea Românească, București, 1976
11. Vladimir Streinu, *Versificația modernă*, Editura pentru literatură, București, 1966
12. Însemnări publice postum, în *Poezii*, ediția 1996

ISTORICI PLOIEȘTENI DE AZI

DE LA VĂLENII DE MUNTE LA TRIBUNA PARLAMENTULUI (IV)

— de Traian D. Lazăr —

Pentru publicarea seriei de *Scrisori către Nicolae Iorga*, vol. III-VI, Petre Țurlea a primit Premiul Academiei Române în anul 2005.

Trei concepte pot fi folosite pentru a caracteriza sintetic opera sa științifică ulterioară: personalități, momente, raporturi.

Personalitățile istoriei României, ce au constituit substanța cărților publicate de Petre Țurlea în afara seriei *Scrisori* au fost: Nicolae Iorga, Carol al II-lea, Mihai I, Ion Antonescu, Iuliu Maniu.

Lui **Nicolae Iorga** i-au fost consacrate 8 volume începând cu *Nicolae Iorga în viața politică a României*, Editura Enciclopedică, București, 1991 și terminând cu *Nicolae Iorga*, Editura Enciclopedică, București, 2016. Această referire este suficientă pentru a dovedi relația specială existentă între autor și obiectul muncii, subiectul tratat. Nu ne vom referi exhaustiv la aceste volume, ci selectiv, evidențiind aspectele definitorii.

Parcă pentru a facilita trecerea autorului de la cercetarea corespondenței lui N. Iorga la alte subiecte ale scrierilor sale, volumul *Nicolae Iorga și Universitatea din Cluj*, Editura Academiei, București, 2005, reunește și pune în circuitul științific 283 scrisori, telegrame, rapoarte, dări de seamă, primite de Nicolae Iorga de la un număr de 66 profesori ori studenți ai Universității din Cluj. Editată în colaborare cu Stelian Mândruț, cartea atestă disponibilitatea lui Nicolae Iorga de a dialoga și ajuta pe istoricii de la tânăra universitate clujeană, românicizată în 1919, sprijinindu-le ascensiunea. Unii dintre absolvenții universității clujene au fost admiși la Școala Română de la Paris, patronată de N. Iorga.

Lucrarea *Școala Română din Franța*, Editura Academiei Române, București, 1994 este, după aprecierea acad. Ștefan Ștefănescu „prima monografie, temeinic realizată, consacrată acestei instituții românești. Cu o acribie care-l cinstește, autorul reconstituie istoricul instituției, organizarea și funcționarea ei, rolul pe care l-a

avut în formarea unor personalități ale vieții noastre științifice, culturale, ca și în afirmarea în străinătate a culturii naționale”¹. Conf. univ. dr. Andrei Pippidi consideră că volumul „este un exemplu de monografie a unei instituții culturale ... creată în 1920 din inițiativa lui N. Iorga și aflată sub conducerea acestuia timp de două decenii”². Iar unul dintre foștii cursanți, Emil Turdeanu a comunicat autorului: „Cartea D-voastră rămâne mărturie unei epoci în care câteva generații de tineri intelectuali au putut să profite de învățătura Apusului, fără să fie lăsați pradă, acasă, lăcomiei celor care nu așteptau decât să-i despoaie”³.

Andrei Pippidi prevedea, în 1988, că lucrarea *Nicolae Iorga în viața politică a României* „va da multă bătaie de cap diferiților lectori și, neîndoielnic, și ție. S-ar putea să nu capete aprobarea pentru tipar - partea despre Basarabia sau chiar întreaga carte -, dacă nu e viguros susținută”⁴. Ceea ce s-a și întâmplat, cartea fiind publicată, la Editura Enciclopedică, în 1991.

Cartea, *Nicolae Iorga. Prelegeri la Vălenii de Munte*, Editura România pur și simplu, București, 2008, a fost receptată favorabil. Înființarea Universității Populare de la Vălenii de Munte, era motivată astfel de către Nicolae Iorga: „Am deschis aceste cursuri de vară cu scopul dublu: de a trezi sufletul românesc de pretutindeni și de a schimba, prin acest suflet, chiar formele de stat în care trăia poporul nostru. Totdeauna am fost de părerea marelui Kogălniceanu că trezirea sufletească a românilor, de sus și până jos, e necesară”⁵.

Cartea cuprinde o parte din discursurile și conferințele ținute de Nicolae Iorga la Universitatea Populară de la Vălenii de Munte între 1908-1940, inclusiv cursurile ținute principelui moștenitor Carol în 1912. Petre Țurlea a afirmat în nota asupra ediției că: „Din textele conferințelor publicate în volumul de față, se poate constata că Nicolae Iorga a abordat, în cadrul Universității Populare de la Vălenii de

Urmare din pag. 20

Munte, problemele majore ale României din tot intervalul 1908-1940; că a analizat corect aceste probleme și le-a indicat rezolvarea normală; că nivelul argumentației sale era strict științific, academic, deși instituția respectivă era <populară>”.

Sinteza lucrărilor lui Petre Țurlea consacrate personalității și operei lui Nicolae Iorga poate fi considerată cartea publicată la Editura Enciclopedică, în 2016, făcând parte din colecția „Personalitățile Marii Uniri din 1918”.

Referindu-se la această carte, istoricul și criticul literar Valeriu Râpeanu, cel mai autorizat comentator al fenomenului Iorga scria: „Exeget și editor de seamă al operei lui Nicolae Iorga, Petre Țurlea afirmă încă de la începutul cărții sale un adevăr esențial – care din păcate nu este totdeauna luat în seamă și am putea spune chiar oculat, și anume: contribuția sa la consolidarea conștiinței unității de neam și, de aici, a necesității formării unui singur stat național; rolul major avut în susținerea morală a soldatului român, luptător în tranșeele Primului Război Mondial, ca și a celor care se aflau atunci în fruntea României. De aceea, Nicolae Iorga este considerat unul din cei mai importanți făuritori ai României Mari”⁶. Unitatea națională și făurirea României Mari au reprezentat principiul fundamental al gândirii și acțiunii lui Nicolae Iorga, iar cartea menționată arată cum s-a manifestat aceasta în publicațiile, în așezămintele, corespondența și activitatea științifică a marelui istoric și om politic.

Volumul *Carol al II-lea și camarila regală*, Editura Semne, București, 2010, tratează tema în mod științific spre deosebire de modalitățile anterioare ale istoriografiei axate pe maniera literar-senzațională, subiectivist pro sau antimonarhică.

Întreaga redactare se întemeiază pe autoritatea documentelor, în mare parte inedite, provenite din Arhiva Națională Istorică centrală, a Direcției Generale a Poliției, a Inspectoratului General al Jandarmeriei, a Ministerelor și Președinției Consiliului de Miniștri. În atenția autorului s-au aflat continuu cei doi „actori”, Carol al II-lea și camarila regală, personalizată prin „capul” ei, Elena Lupescu, implicați în „jocul istoric” derulat între 1920, anul conjuncției lor și 1953, anul decesului ex-regelui Carol II.

Cartea ne înfățișează biografiile celor doi „actori”, insistând pe latura morală. Din biografia celui ce oficial era prințul moștenitor al tronului României până la intersecția destinului său cu cel al Elenei Lupescu, se conturează imaginea unui tânăr care „nu avea sentimentul datoriei față de Țară ... și considerație față de Coroană ...satisfacerea plăcerilor personale fiind totdeauna pusă pe primul plan”. Biografia Elenei Lupescu ne dezvăluie o persoană lipsită de scrupule, imorală și ambițioasă, „calități” ce-i vor servi pentru a ajunge „personajul negativ, malefic, din umbra tronului”.

Întâlnirea celor doi și evoluția relației lor amoroase s-a consumat pe fundalul tensiunii crescânde dintre orgoliosul prinț moștenitor și familia Brătianu, ce domina politic țara și pe regele Ferdinand. Efectul a fost „criza dinastică” - plecarea lui Carol la Paris și renunțarea la calitatea de prinț moștenitor (1926), urmat de partenera erotică.

În timp ce autoritățile române, regele Ferdinand și apoi Regenta se străduiau să diminueze scandalul declanșat de exilul ex-prințului, acesta practica un joc dublu. Față de autoritățile române nega animozitatea sa cu Brătienii și lupta pentru putere. Dar în declarațiile făcute presei internaționale le indica deschis drept cauze ale plecării din țară. Totodată începe să pregătească restaurația cu ajutorul unor persoane, din exil sau din țară, care constituie nucleul incipient al camarilei.

Autorul prezintă forțele interne și externe favorabile sau interesate în realizarea restaurației: membrii Regentei, prim-ministrul Iuliu Maniu, politicieni din PNT și din alte partide, ofițeri. Chiar o mare parte a populației, minoritățile etnice și unele state aderă și susțin ideea restaurației. Cercetări recente confirmă afirmațiile autorului. Acum au fost publicate documente privind înțelegerea dintre Carol și autoritățile maghiare pentru înfăptuirea restaurației. Membrii camarilei au jucat un rol important în readucerea lui Carol la tron.

După înfăptuirea restaurației - 8 iunie 1930, membrii camarilei au dobândit poziții înalte în toate domeniile de activitate și au controlat statul și societatea. Autorul înfățișează structura camarilei și rolul jucat de membrii ei marcanți în

Urmare din pag. 21

domeniul economic, politice etc. Lipsa de scrupule, corupția și imoralitatea caracterizează acțiunile lor, care au avut efecte nefaste în toate domeniile vieții. Lucrarea prezintă evoluția raporturilor dintre Carol al II-lea sprijinit de camarilă și personalitățile vieții politice, partide, instituții și presă, cu succese alternative de o parte sau de alta. Dintre personalitățile ce s-au opus autoritarismului regal și camarilei, autorul se oprește asupra lui Iuliu Maniu și Ion Antonescu. Relațiilor cu Iuliu Maniu, care în 1930 i-a înlesnit restaurația lui Carol al II-lea, iar apoi i s-a opus constant, autorul le-a consacrat volumul *Carol al II-lea și Iuliu Maniu*, Editura Semne, București, 2013. Acad. Dan Berindei consideră că această carte merita Premiul Academiei. „Din păcate, premiile Academiei se dau o singură dată”, scria el autorului⁷.

Relația cu generalul Ion Antonescu este examinată detaliat în partea finală a volumului *Carol al II-lea și Camarila Regală*. Militar de prestigiu, cu principii ferme, cinstit și patriot, acesta și-a dat seama că guvernarea camarilei are efecte negative și diminuează capacitatea de apărare a țării față de manifestările revizioniste externe tot mai presante. Avertismentele sale dezvăluiau și loveau în interesele camarilei, care prin intrigă și calomnie l-a înlăturat din funcții și l-a izolat. Când previziunile sale s-au adeverit prin cedările teritoriale din vara anului 1940, regele i-a încredințat puterea, pentru a-și salva tronul. Opinia publică și cerințele partidelor de opoziție i-au impus generalului Ion Antonescu să-l silească pe Carol al II-lea să abdice și să plece din țară. O parte a camarilei s-a externalizat odată cu fostul rege.

În prefața cărții care abordează personalitatea lui **Ion Antonescu** (*Ion Antonescu între extrema dreaptă și extrema stângă*, Editura Semne, București 2009), autorul argumentează necesitatea tratării temei: întregirea imaginii generale asupra Conducătorului prin folosirea unor surse arhivistice inedite, întrucât imaginea militarului și omului politic Ion Antonescu a fost deformată prin studiile publicate în perioada anterioară, când informațiile surselor istorice erau interpretate ideologic ori prezentate în lumina directivelor „din Răsărit” așa cum recent vin din Vest. Folosind noile surse arhivistice,

autorul cercetează raporturile stabilite între Ion Antonescu, legionari și comuniști în toamna anului 1940, apoi confruntarea cu legionarii de la începutul anului 1941 și, ulterior, lupta Mareșalului împotriva extremei drepte și extremei stângi.

Interpretând faptele în consens cu noile surse documentare, autorul respinge partizanatul excesiv și tezele urmașilor extremismului de dreapta și de stânga privind acțiunile militare și politice ale lui Ion Antonescu apreciind că „Mareșalul a fost de fapt omul țării sale”, „a salvat Statul Român; a luptat pentru refacerea hotarelor; a luptat împotriva comunismului; a păstrat autonomia întocmirilor și instituțiilor fundamentale ale națiunii române”, „a rămas în inima Poporului român”.

Lucrarea a fost apreciată elogios de către academicienii Dan Berindei, Dinu C. Giurescu, Florin Constantiniu, Gheorghe Buzatu, prof. univ. Ioan Scurtu și George Potra în expunerile prezentate la lansarea desfășurată la Fundația N. Titulescu în ziua de 9 octombrie 2009⁸. Prof. Vasile Stancu, în recenzia lucrării publicată în revista *Condeii ardelean* consideră că „alături de marele istoric ieșean, Gheorghe Buzatu, eruditul istoric, Petre Țurlea, prin noua sa lucrare își aduce o valoroasă contribuție la cunoașterea mai bine a controversatei perioade antonesciene, la punerea în lumină prin documente inedite și interpretări nuanțate a unor atitudini și hotărâri ale omului politic...”⁹. Iar prof. univ. dr. Miodrag Milin a comunicat autorului că „ați făcut un lucru mare pentru istoriografia națională, în continuarea excelentei înfăptuiri a regretatului Aurică Simion”.¹⁰

Note:

1 Șt. Ștefănescu, Referat, în *Profesioniștii noștri*. Petre Țurlea, Editura Eurocarpatica, Sfântu-Gheorghe, 2019, p.357

2 A. Pippidi, Referat, în *Profesioniștii noștri*, p.356

3 Scrisoare a lui Emil Turdeanu din 22 sept. 1994, în *Profesioniștii noștri*, p.358

4 Scrisoare a lui A. Pippidi-31 iulie 1988, în *Profesioniștii noștri*, p.347

5 V. Stancu, Prezentarea volumului *Prelegeri la Vălenii de Munte*, în *Profesioniștii noștri*, p.427

6 V. Răpeanu, Simbol nepieritor al unității și solidarității naționale, în *Curierul Național*, 12 septembrie 2017. Apud *Profesioniștii noștri*, p.495

7 Scrisoare de la Acad. Dan Berindei, în *Profesioniștii noștri*, p.483

8 Hary Kuller, Ion Antonescu – „brand” al României forever ????, în *Realitatea evreiască*, noiembrie 2009. Apud *Profesioniștii noștri*, p. 433

9 V. Stancu, Ion Antonescu între extrema dreaptă și extrema stângă, în *Profesioniștii noștri*, p.439

10 Scrisoare de la Miodrag Milin-4 ianuarie 2010, în *Profesioniștii noștri*, p.436

MARIA-CLEOPATRA STOICESCU

Despre vorbe și verbe

Pentru că vorbele care grăiesc
Uneori dor, alteori zboară
Dar... mai mereu cântă și iubesc
Lăsând urme adânci ca de fiară...

Am cugetat...
Am cântărit..
Am alergat
Și m-am privit
În oglinda inimii tale.

Am aflat cu mirare
Că vorbele care dau glas durerii, pier
Încându-se în mare.
Iar verbele ce grăbite vestesc
Vreo trăire...Rămân
Suspendate-n uitare.

Am simțit cum o lacrimă
Pribegind lângă ochiul meu drept,
Izvoră îndrăzneț către soare...

Oare ce vorbe sau verbe vor sti
Durerea-mi s-aline?!

Am crezut că știu tot,
C-a rămas ceva-n urmă!
Dacă vorbele grăite azi pier
Cum să pot șterge lacrima sură?

Dacă vorbele grăite pier...
Cum să pot opri vremea
Ce netezește-amintirea?

Cum pot opri morile timpului
Să-mi împietrească iubirea?

Cum să împiedic uitarea
Ce-mi umbrește privirea?

Cum pot să te pătrez?
Să te știu,
Să te chem,
Să te am,
Să-ți vorbesc în tăcere?
Să te văd,

Să te-aud...
Cum să-ți simt mângâierea?

Dacă vorbele grăite azi pier...
Cum să-mpiedic pieirea?

Dacă vorbele grăite azi pier...
Mai de preț e tăcerea!

Vorbele tăcute azi
Și ieri, sau mâine
Nu se nasc și nu mor.
Vorbe și verbe tăcute...

Mereu vor înfrânge uitarea
Și vor învinge timpul.
Căci vorbele care tac
Au dobândit nemurirea!

Clipe

O clipă trece iute
Luând cu ea un zâmbet,
Un plâns tăcut sau
Poate, un suspin...

Secunda ce-i ia locul
Primește-n dar un cântec,
Un fâlfâit de aripi sau
Gândul infantil...

Opalescente-acorduri
Vibrând, se sting în noapte,
Ating o stalactită sau
Mângâie un nor....

Și legănând pe geana-mi
A îngerului cale
Balsam ce stinge-n
Suflet, ecoul unui dor.

Generozitate

Clipei ce-acuma se stinge
I-am dăruit inima mea
Sângerând în lumina
Risipitoare-a asfințitului durerilor.

Gramy sapiens

— de Gheorghe Istudor —

A fost odată ca niciodată că dacă n-ar fi nu s-ar povesti un hominid pe nume Gramy. Acesta era trist pentru că oamenii foloseau numai cuvintele *mâncare, pericol, părinte, copil și adăpost*. Dorința lui cea mare era să aibă amici cu care *să alerge* și cu care *să culeagă* fructe, mai ales că simțea tot mai mult nevoia *să povestească, să cânte și să se joace*.

Zilele au rămas la fel până într-o seară friguroasă din Neolitic, când în peșteră a ajuns micuța Floresiensis. Cu ochii mari și cu fața rotundă, fata s-a îndreptat spre Gramy și i-a oferit ceva ce nu mai văzuse până atunci – un pui de căprioară. El a încercat să-i mulțumească și, pentru că nu putea să-i pronunțe numele, l-a înlocuit cu *tu, ea sau noi*. Gesturile îi erau stângace, iar obrajii deveneau roșii de fiecare dată când fata îi propunea să caute împreună fructe sau când se îndrepta singură spre pădure. Aceasta știa jocuri fel de fel și transforma pietre și ramuri în unelte și bijuterii.

Chiar dacă pentru ceilalți prietenia celor doi era supărătoare, viețile le-au devenit mai liniștite și mai lipsite de pericole, deoarece Floresiensis a adus cu ea focul și i-a învățat să facă diferite arme și unelte. De acum puteau să se încălzească și, mai ales, puteau să se apere de animalele cu care se întâlneau sau care veneau la ei. Adăpostul *călduros* și pericolele *mai mici* le-au permis copiilor să *alerge în voie* și *oricând* după neastâmpărății cățeluși ce le erau paznici, dar și colegi de joacă.

Pentru cei mari însă problemele nu s-au încheiat aici. Vânătoarea a rămas în continuare o mare provocare pentru că trebuia să știe cine face *auuu!*, *mac!* sau *muuu!*, dar și în ce măsură acel *trosc-pleosc!* era al lor sau era produs de un animal de pradă. Orice sunet al naturii le producea teamă în suflete, dar era și mijlocul prin care puteau să procure mâncarea de care aveau nevoie.

Ei știau că este foarte mică distanța dintre succes și eșec pentru că *un* taur putea să fie hrana pentru câteva zile, dar *cinci* tauri erau un pericol foarte mare de care trebuia să se ferească. În plus, foloseau capcane și tehnici diferite atunci când pe lac se găseau *zece* rațe sau numai *două*. Putem observa că informațiile suplimentare deveneau tot mai importante, deoarece prosperitatea și

supraviețuirea depindeau foarte mult de modul în care membrii grupului colabora.

Dar anii au trecut, iar oamenii au uitat că au fost culegători și vânători și victime. Ei au început să crească animale, să cultive plante și să construiască locuințe tot mai complexe și mai comode. Comunicarea a devenit tot mai abstractă, iar preocupările vorbeau și despre spirit și despre sensul existenței noastre. Cuvintele au devenit puține, iar nevoia de a individualiza anumite concepte și de a crea relații între acestea au condus la apariția lui *un, o, niște*, dar și structuri cum ar fi *de, la, pentru* și celebrele: *iar, dar, și; să, dacă...*

Deoarece Floresiensis a plecat atunci când Era Glaciară s-a încheiat, Gramy a rămas un singuratic până în ziua în care l-a cunoscut pe Cronus, bătrânul extraterestru venit de pe o planetă pe care o numea Cosmogonia.

CUPRINS

Ce este cultura?, Marian Dragomir – p. 1	
Serviciul Român de Poezie de Dragoste,	
Silvian Apollo – p.2	
Poeme, Amelia Stănescu – p.3	
Mai bun decât sirtaki, Felix Nicolau – p.4	
Marius Aldea – p.5	
Biutiful, Mihai Ioachimescu – p.6	
Peștera Polovragi – de la credință la nemurire (2),	
Raluca Leotescu – p.7, 9	
Caratele minții: „A pus în tine Domnul nemargini de gândire” (2),	
Niculina Bercea – p.8-9	
Marian Neguțu – p.10	
Nefilimii, Răzvan-Gabriel Toma – p.11-12	
Lucrețiu Pătrășcanu - 120 de ani de la naștere (II),	
Ion Șt. Baicu – p.13	
Frunza naivă, Mihaela Catargiu – p.14	
Tat Twam Asi, Gheorghe Istudor – p.14	
Ploiești, oeașul cu povești, Claudius Docu – p.15	
Tema iubirii în lirica postumă blagiană,	
Violeta Neacșu – p. 16-17	
Violeta Neacșu – p. 18-19	
De la Vălenii de Munte la tribuna Parlamentului (IV),	
Traian D. Lazăr – p.20--22	
Maria-Cleopatra Stoicescu – p.23	
Gramy sapiens, Gheorghe Istudor – p.24	

DESPRE NOI:

Publicație editată de: Primăria
Municipiului Ploiești și Casa
de Cultură „Ion Luca Caragiale”
a Municipiului Ploiești
ISSN: 1584 - 0832

Cofondator: **Ion Stratan**

Tipărire: S.C. Seladocom S.R.L. Brăila

Redactor: Marian Dragomir
Colaboratori: Felix Nicolau, Silvian David
Corectură: Jeni Șendroi

Adresa: Piața Eroilor nr. 1A, Ploiești
e-mail: secretariat@casadecultura.ro
tel./fax: 0244/578.148 * 0244/578.149

Responsabilitatea morală și juridică asupra
afirmațiilor făcute revine autorilor.

Coperta 1: *Iarnă în mahala* -

Florin Șuțu

Coperta 2: *Dimineață într-un ceai* -

Mihaela Ilie

Coperta 3: *În așteptarea primăverii* -

Mihaela Ilie

Coperta 4: *Ploiești, Blocul Toboc* -

Valter Paraschivescu

Layout & DTP: M.D.

